

Hållbarhetsrapport 2018

GöteborgsOperan AB:s Hållbarhetsrapport 2018 utgör en separat handling till förvaltningsberättelsen och har upprättats i enlighet med årsredovisningslagens krav. Hållbarhetsrapporten antogs av styrelsen den 31 januari 2019.

Hållbarhetsstyrning

GöteborgsOperan är en samhällsaktör som med kreativitet, ett modernt synsätt, nyfikenhet och öppenhet ska ge alla invånare i Västra Götalandsregionen tillgång till opera, dans och musikal. I det uppdraget och inom hela verksamheten strävar GöteborgsOperan efter hållbarhet ur ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt perspektiv. Arbetssätten bygger på att alla resurser används klokt och ansvarsfullt.

GöteborgsOperans uppdrag

Ägardirektiv till GöteborgsOperan

GöteborgsOperan är ett aktiebolag, helägt av Västra Götalandsregionen. I ägardirektivet framgår bland annat att bolaget ska upprätthålla och utveckla sin nationella och internationella position som ett av norra Europas intressantaste operahus.

Utifrån operahuset i Göteborg och scenen i Skövde, genom turnéer, gästspel och digitala medier, ska GöteborgsOperan nå invånarna i Västra Götaland, oavsett ålder, kön och/eller social bakgrund.

GöteborgsOperan ska även ge internationell lyskraft till Västra Götaland och bidra till att utveckla regionens kreativa potential och kompetens inom scenkonst.

Kulturnämndens uppdrag till GöteborgsOperan

2018-2020

GöteborgsOperan ska bedriva sin verksamhet i enlighet med uppdrag från Västra Götalandsregionens kulturnämnd som beslutas för tre år i taget. Målen för innevarande treårsperiod är:

- GöteborgsOperan ska upprätthålla och utveckla sin position som ett av norra Europas intressantaste operahus som når och angår en bred publik.
- GöteborgsOperan samverkar med civilsamhället och

det fria kulturlivet för att angå fler invånare i Västra Götaland utifrån riktlinjerna för vidgat deltagande.

- GöteborgsOperan är ett modernt digitalt operahus som når ut lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Varje mål har ett antal indikatorer som ska följas upp och rapporteras till kulturnämnden. Respektive mål är dessutom kopplat till en utvecklingsstrategi.

Vision och strategi

För att nå målen och fullgöra uppdragen har GöteborgsOperan haft gemensamma utgångspunkter i en vision, en strategi och tre kärnvärden. Tidigt under 2018 inleddes ett omfattande arbete med att formulera en ny vision och strategi för GöteborgsOperan. Det utgår från målen i ägardirektivet samt kulturnämndens uppdrag. Tre strategiska områden har formulerats:

- Vi är tillgängliga och välkomnande
- Vi är framstående
- Vi arbetar hållbart

Arbetet drivs av GöteborgsOperans strategigrupp och har under året presenterats för alla medarbetare under en personaldag. Informationsmötet spelades in och finns tillgängligt på intranätet där också arbetsdokumentet finns att läsa.

Under 2019 fortsätter arbetet med den nya strategin, först i tvärgupper och senare under året på avdelningsnivå då vision och strategi ska implementeras.

GöteborgsOperans kärnvärden kvarstår:

- Professionella
- Engagerade
- Nyskapande

Styrning och uppföljning

Varje mål i GöteborgsOperans uppdrag har ett antal indikatorer som följs upp och rapporteras varje verksamhetsår till Västra Götalandsregionens kulturnämnd enligt beslutad tidsplan.

Styrdokument som grund

GöteborgsOperan agerar och bygger sin verksamhet utifrån Västra Götalandsregionens policyer och riktlinjer.

Med dessa som grund har GöteborgsOperan tagit fram och implementerat kompletterande och verksamhets-specifika policyer, riktlinjer, rutiner och handböcker där det har behövts, exempelvis miljöpolicy, personalhandbok och inköpshandbok. Alla styrdokument och handböcker finns tillgängliga på GöteborgsOperans intranät.

Krav på leverantörer

GöteborgsOperan följer Västra Götalandsregionens riktlinjer i upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ILO:s åtta kärnkonventioner, FN:s barnkonvention, nationell lagstiftning (arbetsmiljö, arbetsrätt och miljö) som gäller i tillverkningslandet samt FN:s deklaration mot korruption. I de flesta förfrågningsunderlag hänvisar GöteborgsOperan till dessa kontraktsvillkor och anbudsparterna måste i anbudsförslaget bekräfta att de uppfyller villkoren.

Riskmedvetenhet

Ledningsgruppen för GöteborgsOperan gör årligen en verksamhetsövergripande riskanalys. Av det totala antalet identifierade risker bedöms de 20 högst värderade riskerna i en riskkarta, utifrån väsentlighet och sannolikhet. De högst rankade riskerna väljs ut och förs in i den årliga internkontrollplanen. Denna redovisas för presidiet och styrelsen, där planen antas, för att därefter sändas till Västra Götalandsregionen. 2018 års internkontrollplan omfattar bland annat risken för korruption, mutor och oegentligheter samt risken för ohälsa. Kontroller enligt internkontrollplanen är en central del i verksamhetsstyrning och beslutsfattande, och följs upp av styrelsen årligen.

Utöver detta hanteras risker av operans krisberedningsgrupp där chefer ur ledningsgruppen samt ansvarig för fastigheten ingår. I denna grupp hanteras andra typer av risker som gäller säkerhet i huset med mera. Några gånger per år genomförs exempelvis utrymningsövningar. Krisberedningsgruppen tar också fram instruktioner för ledningsjouren. Chefer i strategigruppen delar på ansvaret att veckovis ha ledningsjour. Dessutom är en chef eller projektledare jour vid varje föreställning.

Det genomförs även verksamhetsspecifika riskanalyser, exempelvis kartläggningar av miljöaspekter och arbetsmiljörisker.

Mänskliga rättigheter

GöteborgsOperan respekterar och stödjer mänskliga

rättigheter. Grundtanken är att människan föds fri och att alla människor är lika värda, vilket bland annat omfattar barns och kvinnors rättigheter, rätten till hälsa och utbildning samt rätten till att inte bli diskriminerad. Insikten om människors lika värde och rättigheter samt respekten för varje individ är en förutsättning för en framgångsrik verksamhet och en bra arbetsmiljö.

Respekt för individen och alla människors lika värde är grundläggande i alla GöteborgsOperans relationer, både interna och externa. Ingen medarbetare eller besökare ska diskrimineras eller trakasseras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Alla ska, om kompetensen är likvärdig, ha samma möjlighet till anställning vid GöteborgsOperan samt rätt till hälsa, säkerhet, utveckling och inflytande i arbetet.

GöteborgsOperan arbetar aktivt med att identifiera, förebygga och åtgärda risker, oönskade effekter och beteenden kopplade till respekten för mänskliga rättigheter i alla led.

GöteborgsOperan följer Västra Götalandsregionens riktlinjer i sina upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar bland annat FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention.

Organisation och ansvar

GöteborgsOperans styrelse är politiskt tillsatt och vd utses av styrelsen. Under 2018 har ledningsorganisationen förändrats och består från 1 juni av en ledningsgrupp, strategisk chefsgrupp och konstnärlig ledningsgrupp. Förändringen har genomförts i syftet att konstnärliga chefer ska få mer tid för konstnärligt arbete. Det ska även bli tydligare vilka beslut som fattas var, och vem som är ansvarig. Beslut ska tas i rätt forum så att organisationen blir mer snabb och handlingskraftig.

Det är styrelsen och den verkställande ledningen som utifrån ägardirektiv och uppdrag från kulturnämnden fastställer operans vision, verksamhetsidé och strategi. Vd har det övergripande ansvaret för att dessa bryts ner på mål, fokusområden och handlingsplaner. På uppdrag av vd ansvarar chefer och medarbetare, inom ramen för sitt ansvar och sina befogenheter, för genomförande och uppföljning av mål samt handlingsplaner.

GöteborgsOperan finansieras genom statliga och regionala bidrag, sponsorer från näringslivet samt med egna medel, i första hand biljettintäkter.

Intressentdialog

GöteborgsOperans verksamhet bygger på att intressenterna känner förtroende för operan och de värden verksamheten representerar. Intressenterna påverkar och påverkas i varierande grad av verksamheten. Genom kontinuerliga dialoger håller sig operan uppdaterad om krav och förväntningar som olika intressenter har på verksamheten. Intressentdialogerna sker på olika nivåer, i olika omfattning och genom skilda kanaler, till exempel publikundersökningar, nätverk och enkäter till medarbetare.

Ägare och styrelse

GöteborgsOperan ägs av Västra Götalandsregionen, som fastställer uppdrag, ägardirektiv, krav och förväntningar. Västra Götalandsregionens *Miljöplan 2017–2020*, vision, mål, policydokument, uppdragsbeskrivning och budget ligger till grund för GöteborgsOperans hållbarhets- och miljöarbete, som regelbundet stäms av med regionledningen och operans styrelse.

GöteborgsOperan är med i centrala upphandlingar inom Västra Götalandsregionen och har representanter i relevanta referensgrupper. Detta är viktigt för att möjliggöra dialog och erfarenhetsutbyte och för de hållbarhets- och miljökrav som GöteborgsOperan ställer i samband med upphandlingar.

Medarbetare

GöteborgsOperan är och vill vara en attraktiv arbetsgivare. Medarbetarnas professionella förhållningssätt, stora engagemang och nytänkande är en förutsättning för detta. För att nå framgång med hållbarhets- och miljöarbetet är det viktigt att medarbetarna ges möjlighet att komma med idéer och förbättringsförslag samt vara delaktiga i kommunikation, kunskapsinhämtning och informations-spridning kopplat till ämnet.

Hösten 2017 genomfördes en medarbetarenkät. Resultatet av den visade på behov av ett fortsatt arbete med frågor om sexuella trakasserier och kränkande särbehandling samt stress och arbetsbelastning bland administrativ personal. Arbetet kopplat till sexuella trakasserier och kränkande särbehandling analyserades ytterligare efter en riktad enkät i februari 2018. På avdelningarna har diskussioner om förhållningssätt förts angående kränkande särbehandling och sexuella trakasserier. I samband med kollationeringen inför varje ny produktion poängterades nolltoleransen och hur den anställde ska göra om hen drabbas samt var information finns.

Utvecklingssamtal med samtliga medarbetare samt

skyddsronder genomförs årligen, vari man fångar upp bland annat medarbetarnas tankar och förväntningar kopplat till hållbarhet, egen utveckling och psykosocial arbetsmiljö.

Publik

GöteborgsOperan ska i enlighet med ägardirektivet leverera hög kvalitet avseende service, kunskap och bemötande samt verka för en bred tillgänglighet. Förstudien i projektet "Kunden i Fokus" från 2017 inkluderade frågor om IT och CRM (till exempel kundstöd och kundregister) samt kundkännedom, segmentering, kundlojalitet, prisstrategi och kommunikation. Under 2018 har implementering av nytt biljettsystem startat och alla övriga systemkrav är satta. Det långsiktiga arbetet med "Kunden i Fokus" fortsätter.

GöteborgsOperan inhämtar kunskap om sin publik via tre typer av undersökningar. (1) SOM-institutets årliga riksundersökning. Operan är även en del av Väst-SOM, vilket gör det möjligt att benchmarka sig med andra västsvenska aktörer. (2) Kundundersökningar på GöteborgsOperans besökare. Dessa undersökningar genomförs via telefon av en extern part. (3) Fördjupade undersökningar. Under 2018 låg fokus på restaurang och miljö, föreställningsprogram samt kännedom om GöteborgsOperans varumärke.

Socialt ansvarstagande

För GöteborgsOperan handlar socialt ansvarstagande om att bidra till ett bättre samhälle genom att vara en ansvarstagande och respektfull arbetsgivare samt att bidra till en positiv social utveckling lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Medarbetarskap och ledarskap

En av de absolut viktigaste förutsättningarna för att GöteborgsOperan ska kunna bedriva en bra verksamhet är välmående, kunniga och engagerade medarbetare. Cheferna ska genom tydliga mandat och uppdrag utveckla medarbetare till att ta ett stort eget ansvar och vara med och forma verksamheten. Ledarskapet bygger på tydlig kommunikation kring riktning och prioritering, konstruktiv återkoppling och dialog.

Under 2018 har fyra chefskriterier inom GöteborgsOperan tagits fram:

- Värdegrundsbaserat chefskap
- Mål- och resultatorienterat chefskap
- Kommunikativt chefskap

- Utvecklingsorienterat chefskap

Arbete med en chefsportal, innehållande verktyg för ledarskap/chefskap har påbörjats.

Arbetsmiljö

En god arbetsmiljö skapar goda förutsättningar för medarbetare att verka och utvecklas. Arbetsmiljön är en gemensam angelägenhet för alla anställda. GöteborgsOperans viktigaste resurs är personalen och den ska ges bästa möjliga förutsättningar för att fungera väl.

Arbetsmiljön utformas utifrån förtroende och respekt för individen samt säkerhetsaspekter. Lagar, föreskrifter, avtal och branschpraxis utgör grunden. GöteborgsOperans verksamhet bedrivs med betryggande säkerhet mot skador på individer och miljö. Under 2018 har en ny arbetsmiljöpolicy implementerats i organisationen och samtliga medarbetare ska ha en medvetenhet kring denna policy.

GöteborgsOperans målsättning med arbetsmiljöarbetet:

- Lagar och föreskrifter utgör ett minimikrav samt att arbetsmiljöarbetet i så stor utsträckning som möjligt ska kunna påverkas av personalen.
- De anställdas kunskaper och engagemang ska tas tillvara så att alla upplever att de gör en viktig insats och känner en tillfredsställelse i sitt dagliga arbete.
- Antalet arbetsolycksfall och arbetssjukdomar ska vara noll.
- Ohälsotalet på företaget ska sjunka.
- Arbetsmiljöfrågor är en naturlig del i det vardagliga arbetet och finns med som en punkt på regelbundna möten, som arbetsplatsträffar med mera.

Riskronder och riskanalyser

Arbetsmiljörelaterade riskronder genomförs en till två gånger per år i arbetslokalerna, beroende på lokalens risknivå. Riskinventering och riskanalyser genomförs fortlöpande på avdelningarna där de fysiska och psykosociala riskerna kartläggs och bedöms. Riskanalysen genomförs även i samband med inköp av ny utrustning, införande av nya arbetsmetoder eller ny arbetsorganisation. Vidare genomförs riskronder i samband med varje produktion och/eller ny spelplats, både i repetitionssal och på fasta scener eller turnéscener.

Uppföljning av arbetsmiljö

Arbetsmiljöarbetet följs upp varje år i samband med budgetarbetet, då innevarande års handlingsplan, ny statistik, genomförda ronder och åtgärder diskuteras.

Säkerhet

Säkerhetsarbetet vid GöteborgsOperan handlar till stor del om att skydda liv och hälsa för de människor som vistas i lokalerna, men även skydd av egendom och information. Skriften *Person- och egendomsskydd* handlar om vad varje medarbetare behöver känna till för att kunna bidra till att skydda verksamheten, skapa en trygg arbetsplats och undvika ekonomiska förluster. Under 2018 har GöteborgsOperan bland annat fortsatt genomföra utrymningsövningar med publik och fullsatt salong. Vi deltar i flera nätverk kring säkerhet som exempelvis projektet *Purple Flag*. Projektet, där vår säkerhetssamordnare från operan medverkar, ser över och identifierar osäkra platser i Göteborg, bland annat området runt operan, och hur man kan göra för att öka säkerheten och tryggheten på dessa platser.

Antal anmälda olyckor, tillbud, ohälsor och riskobservationer under 2018 = 176

Hälsofrämjande arbete

Operan uppmuntrar till en aktiv livsstil som främjar hälsa och välbefinnande, både i arbetslivet och på fritiden. Medarbetarna kan träna kostnadsfritt på operans egna gym och gruppträning, har möjlighet att få tillgång till behandlingar/massage, till rabatterade träningskort hos avtalade träningsanläggningar samt ett årligt friskvårdsbidrag. När en anställd tränar i GöteborgsOperans egna lokaler under en timme bjuder arbetsgivaren på hälften av träningsstunden en gång per vecka.

Genom företagshälsovården Hälsan & Arbetslivet har GöteborgsOperan tillgång till läkare, sjuksköterska, sjukgymnast, beteendevetare och skyddsingenjör. GöteborgsOperan erbjuder alla som fyllt 40 år en hälsokontroll vart tredje år. Under 2018 har ett samarbetsprojekt med Hälsan & Arbetslivet i syfte att förebygga stressrelaterad sjukskrivning och rehabilitering fortsatt. Det kommer fortgå i övergången till 2019 och uppföljning av satsningen kommer göras i slutet av 2019.

Alla anställda, oavsett anställningsform, har förmånen fri öppen hälso- och sjukvård. Förmånen omfattar patientavgiften upp till högkostnadsskyddet.

Under 2018 har GöteborgsOperan börjat med månadsuppföljningar med cheferna kring sjukfrånvaro. Detta för att på ett tidigt stadium fånga upp medarbetare som står inför en potentiell sjukskrivning så att risken för långtidssjukskrivning kan minska. Det är ett långsiktigt arbete som hittills (till och med 2018) gett gott resultat. Sjuktalen har minskat (3,32 procent 2018) jämfört med föregående år (3,83).

Sjukfrånvaro 2018 i procent av den totala förväntade arbetstiden = Totalt: 3,32 % varav kvinnor 1,78 och män: 1,54.

Samverkan

Under 2018 har arbetet med att utveckla goda samverkansformer fortsatt. Vid ingången av 2019 kommer en partsgemensam utbildning för arbetsgivare och fack att genomföras för att ytterligare förbättra samverkansmodellen.

Jämställdhet och mångfald

Utgångspunkten för GöteborgsOperans arbete med jämställdhet och mångfald är alla människors lika värde, där arbetet ska präglas av respekt för individens integritet. Jämställdhets- och mångfaldsarbetet drivs genom en partssammansatt jämställdhets- och mångfaldsgrupp, JÄMÅ-gruppen. Den arbetar på uppdrag av ledningsgruppen. Utgångspunkten för arbetet är diskrimineringsgrunderna samt Västra Götalandsregionens policy för jämställdhet och mångfald.

Ordföranden för JÄMÅ har det övergripande ansvaret för mångfalds- och jämställdhetsarbetet. Varje chef ansvarar därefter för att följa upp sin verksamhet och varje medarbetare ansvarar för att följa givna riktlinjer. Ordförandeskapet delas mellan vd och chefen för Skapa (vår avdelning med grund i deltagande och delaktighet).

Arbetet för jämställdhet inom GöteborgsOperan innebär att bryta traditionella könsrollsmönster, ge kvinnor och män lika möjligheter och rättigheter i arbetslivet och privatlivet, såväl i det politiska och fackliga som det samhälleliga arbetet.

Målsättningen är jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsplatsen så att orättvisor försvinner beträffande arbetsförhållanden, möjligheter att förena föräldraskap och arbete, benägenhet att söka arbete och utveckling, könsfördelning inom olika yrkeskategorier, rekryteringsprocessen, lönesättning, konstnärlig verksamhet och marknadsföring. Sexuella trakasserier och kränkande särbehandling får inte förekomma över huvud taget.

Under 2018 har GöteborgsOperan fokuserat jämställdhetsarbetet på bland annat jämställda löner, genom att fortsatt använda BAS-värdering för jämförelser vid osakliga skillnader i lön.

Antal anställda tillsvidare inklusive provtjänstgöring = 450, varav 50 % kvinnor, 50 % män

Totalt antal chefer = 32, varav 17 (53 %) kvinnor och 15 (47 %) män

Könsfördelning ledningsgrupp = 7 (100 %) kvinnor, 0 (0 %) män

Medelålder kvinnor/män i chefsbefattningar = kvinnor 49 år och män 50 år

Med mångfald syftar GöteborgsOperan på allas lika möjligheter och rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Målsättningen med mångfaldsarbetet är att ta tillvara dessa olikheter och därmed skapa en attraktiv och dynamisk arbetsplats där kompetensen hos individer och samarbetspartners ingår som en naturlig del i både internt och externt arbete.

Nolltolerans mot diskriminering och trakasserier

GöteborgsOperan har i många år arbetat aktivt för att förhindra trakasserier och kränkningar. Inga medarbetare, samarbetspartners eller besökare får utsättas för trakasserier eller annan kränkande särbehandling. Samtliga anställda har ett ansvar att se till att diskriminering och trakasserier inte förekommer i något led av GöteborgsOperans verksamhet. Arbetet tar sin grund i diskrimineringslagen samt i policyn mot kränkande särbehandling som beskrivs i personalhandboken samt vid introduktion av nyanställda.

Organisationen har klara rutiner och särskilda ombud som arbetar ute i verksamheten för att fånga upp sexuella trakasserier.

Rörelsen #metoo präglade senare delen av 2017 och början av 2018. Vid informationsmöten och i andra sammanhang betonades att GöteborgsOperans ledning och personal inte accepterar sexuella trakasserier i någon form. I december 2017 skickades en partsgemensam enkät angående sexuella trakasserier till samtliga anställda från Svensk Scenkonst och fackförbunden (TF, Symf). En egen enkät från GöteborgsOperan skickades ut i början av februari 2018 som en fördjupning av arbetet. Under året har man arbetat vidare på avdelningarna med resultaten. I de uppföljande diskussionerna har det gjorts tydligt att det är nolltolerans som gäller.

GöteborgsOperan som samhällsaktör **En mer tillgänglig opera**

GöteborgsOperans målsättning är att möta sin publik med hög kvalitet på service, kunskap och bemötande och verka för en bred tillgänglighet. Det gäller såväl i förhållande till

publikens ålder och scenkonstvana som för besökare med bakgrund i andra kulturer än den svenska. Verksamheten ska vara publikt anpassad så att föreställningarna är tillgängliga för personer med funktionsvariationer. Detta gäller såväl operahuset som upplevelsen och informationen.

För att göra GöteborgsOperan mer tillgänglig har arbetet med att filma, streama och livesända utvalda produktioner fortsatt under 2018. Två operapremiärer och en konsert direktsändes av Sveriges Radio under 2018, nämligen *Ariadne på Naxos* och *Boris Godunov* samt hyllningskonserten *Birgit Nilsson 100 år*, som även visades i SVT. GöteborgsOperan medverkade även i år hos *Lotta på Liseberg* i TV4, med ett musikalinslag från *Ringaren i Notre Dame*. Programmet sågs av 915 000 tv-tittare och 8 000 besökare framför scenen på Liseberg. Medverkan från operan har blivit ett återkommande inslag i programmet de senaste åren.

Under 2018 har GöteborgsOperan arbetat vidare med att ytterligare säkerställa tillgängligheten och sänka trösklar för både nya besökare och den trogna publiken.

GO Skapa

GO Skapa producerar olika kreativa projekt med deltagande och delaktighet som grund, samt scenkonst med, för och av ett brett spektrum av människor. Det innebär program för alla åldrar, nybörjare och scenkonstlärare, etablerade svenskar och nyanlända samt personer med olika förmågor och förutsättningar. Alla projekt är en del av ett långsiktigt utvecklingsarbete av både scenkonst och publik. Årets stora produktion var *Monstret i labyrinten* som samlade omkring 200 medverkande, varav cirka 170 var sångare i olika åldrar och 25 unga musiker. Den yngsta medverkande i ensemblen var nio år och äldsta i 90-årsåldern. Därutöver deltog även några av GöteborgsOperans sångare och musiker.

Barns och ungas möjligheter att delta i kulturlivet

Miniscen för de allra yngsta

Miniscen är namnet på GöteborgsOperans opera-, musikal- och dansuppsättningar för den yngsta publiken. Dessa har fri entré i syfte öka barnens möjligheter att delta i kulturlivet. Under 2018 spelades *Borta eller hemma*.

Körer för barn och ungdomar

GöteborgsOperan har flera organiserade körer. I barnkören sjunger barn mellan 9 och 12 år, medan ungdomskören vänder sig till åldrarna 12–19 år. Ungdomskören kallades

tidigare Diskantkören och från och med hösten 2018 delas den in i en yngre (12–16 år) och en äldre (16–19 år) grupp. Det är ett sätt för att få fler killar att stanna kvar i kören under och efter målbrottet, eftersom den äldre gruppen sjunger i stämmorna sopran, alt, tenor och bas.

GöteborgsOperans Barnkör och Ungdomskör vill att alla barn och ungdomar ska känna sig delaktiga i det musikaliska och sceniska arbetet. Man vill också ge barnen och ungdomarna scenisk erfarenhet och möjlighet att sjunga i professionella miljöer och sammanhang. Sammanlagt kommer cirka 100 barn och ungdomar till GöteborgsOperan varje vecka för att sjunga.

Nya möjligheter för unga musiker

GöteborgsOperan arbetar aktivt med att ge möjligheter och öppna dörrar för unga musiker. Under 2018 medverkade 25 unga musiker från VÄGUS (Västra Götalands Ungdomssymfoniorkester) i uppsättningen av operan *Monstret i labyrinten*.

Engagera fler unga

Arbetet med att öka delaktigheten bland unga vilka hittills inte har engagerat sig så mycket i kulturlivet har fortsatt under året, genom att brett rekrytera barn och ungdomar till olika aktiviteter.

Återskapa var en fem dagar intensiv workshop som hölls i början av augusti, med 27 ungdomar som både skapade och medverkade i ett nytt musikteaterstycke, som även spelades i foajén i samband med premiären på *Rhenguldet*.

Oliverskolan startade i september 2018, där omkring 100 barn i åldern 6–11 år deltar i klasser i sång, dans och drama. Ett 60-tal av dessa kommer att vara med i musikalen *Oliver!* som har premiär i september 2019.

Under samma period deltar 15 ungdomar i *Möt ministeriet* där de får inblick i den professionella skapandeprocessen kring det nya dansverket *Ministeriet för olösta känslor*. Gruppen kommer att presentera det de skapat under GöteborgsOperans Dansfestival i juni 2019.

Me too, Figaro är ytterligare ett projekt för ungdomar som startade hösten 2018. Det tar avstamp i uppropet #metoo och använder scenkonstens kraft för att fortsätta att prata beteenden, jargonger och invanda bilder och förväntningar genom att titta närmare på historien om *Figaros bröllop*. GöteborgsOperan har bjudit in tio grupper om 10–15 ungdomar i högstadietåldern att delta i projektet som sker under skoltid i tre steg under vårterminen 2019.

En angelägen del av civilsamhället

Utifrån ägardirektivet ska GöteborgsOperan vara en angelägen del av civilsamhället och verka inom olika företag, institutioner, organisationer och arrangörer. Detta genom att bygga nätverk och skapa försäljningsmöjligheter på kort och lång sikt.

Under 2018 har samarbetet mellan GöteborgsOperan och Svenska Röda Korset fortsatt och 2018 års internationella kör medverkade i konsthändelsen *River of light* i februari 2018. Kören har också inlett ett samarbete med Greek National Operas internationella kör om projektet *Vocal Postcards* som undersöker hur körer från olika platser i världen kan kopplas samman genom musik.

GöteborgsOperans danskompani fick en förfrågan från Ungdomssatsningen Hisingen, en verksamhet inom Göteborgs Stad, om att medverka vid invigningen av Kvilleplatsens nya dansbana den 31 maj. Det blev ett samarbete där 19 ungdomar tillsammans med sju dansare från danskompaniet tillsammans framförde en koreografi inspirerad av det internationellt hyllade dansverket */con*.

Under våren var GöteborgsOperan värd för Nordic Network, då alla nordiska operahus och operaproducenter (utom Island) träffades. Mötet handlade bland annat om att få nya idéer om samverkan, både länderna emellan och i civilsamhället.

Samarbetet inom Folkbildning och kultur i samverkan fortsatte under 2018 med repetitionsbesök (över 450 deltagare), rundvandringar (100 deltagare) och föreställningsbesök med mera.

Inom Skapa har samtal inletts för eventuellt framtida samarbete med bland annat Regionteater Väst, Big Wind Barnteater, Angereds Kulturskola och Backa Teater.

Mentorskapsprojektet med Högskolan för scen och musik har fortsatt, vilket innebär att solister från operan och operastudenter som går tredje året träffas ett antal gånger under sex månader. Syftet är att ge studenterna inblick i operans verksamhet och solisternas arbete.

Miljömässigt ansvarstagande

Sedan invigningen 1994 har GöteborgsOperan arbetat helhjärtat med miljöfrågor. Verksamhetens miljötanke syns i stort som smått, allt från vilken typ av färg som används i dekorverkstan till vilka råvaror som köps in till restaurangen. På alla avdelningar är miljöarbetet ett prioriterat mål och man ser hela tiden möjlighet till förbättringar. Under 2018 har miljön fått en central roll genom uppsättningen

av *Rhenguldet*, där temat är brännande aktuellt – människans exploatering av naturens resurser och de ödesdigra konsekvenser detta får.

Systematiskt miljöarbete

GöteborgsOperan är miljöcertifierad enligt ISO 14001:2015. Det innebär att verksamheten uppfyller gällande miljölagstiftning och uppdragsgivarnas förväntningar samt arbetar dagligen systematiskt och strategiskt med hållbarhetsfrågor. I juni genomförde RISE, Research Institutes of Sweden, en omcertifieringsrevision där en uppgradering till den nya standarden godkändes. Vart tredje eller fjärde år tar Västra Götalandsregionen fram en miljöplan vilken, i kombination med egna målsättningar, ligger till grund för GöteborgsOperans strategiska miljöarbete.

Betydande miljöpåverkan och riskidentifiering

I miljöaspektlistan, som ses över årligen, identifieras verksamhetens betydande miljöpåverkan. Miljöaspektlistan och de risker som identifieras där ligger, tillsammans med miljöplanen, till grund för GöteborgsOperans miljömål. De identifierade miljöaspekterna är kopplade till energi, transporter, kemikalier, produkter och avfall samt livsmedel och utgör bolagets fem målområden.

GöteborgsOperans miljömål

Operahusets miljömål bygger på visionen om det goda livet i Västra Götalandsregionen. Det innebär aktivt arbete inom energieffektivisering och användning av förnybara energikällor, minimering av avfall och ökad materialåtervinning, bättre miljöval vid inköp och genomtänkta och relevanta miljökrav vid upphandling. Verksamheten ska vara sparsam med både ändliga och förnybara resurser. Lagar och andra krav ska följas och medarbetarna ska ges goda miljökunskaper. I strävan efter hållbar utveckling ska arbetet präglas av ständiga förbättringar.

Fokusområden för 2018

GöteborgsOperans miljömål finns i sin helhet i den övergripande miljöhandlingsplanen för 2017–2021. Utifrån miljömålen har 2018 års miljöarbete fokuserats på:

Energi

- Fossilfri energi i egna och förhyrda lokaler
- Minska förbrukningen av energi

Transporter

- Fortsätta minska klimatpåverkan från egna person- och godstransporter
- Stötta medarbetarnas och personalens fossilfria resor

- Klimatkompensera genomförda tjänsteresor

Kemikalier

- Öka andelen miljömärkta produkter
- Ställa kemikaliekrav vid inköp och upphandling av prioriterade varor
- Undvika användning av farliga ämnen med hjälp av SIN- och PRIO-listan i kemiska produkter och inköpta varor

Produkter och avfall

- Minska totala mängden avfall per årsarbetare och besökare
- Genom projektet Ringen utforska nya metoder för tillverkning, materialval och arbetssätt för att kunna göra kloka miljöval

Livsmedel

- Öka andelen ekologiska livsmedel
- Hitta metod för att mäta och minska klimatpåverkan från måltidsservering

Fossilfri energi och minskad förbrukning

GöteborgsOperans energiförbrukning ska vara effektiv och ständigt minska. Energin som används i egna och hyrda lokaler ska vara fossilfri och energiförbrukningen ska 2021 uppgå till maximalt 165 kWh/m² BRA (bruksarea). Målet för 2018 var att minska förbrukningen av energi till 170 kWh/m² BRA, men resultatet blev 173 kWh/m² BRA. Ökningen förklaras delvis av intrimningen av prognosstyrning av värme under 2018. Eftersom fel upptäcktes och korrigerades under året kan ett tillförlitligt resultat av prognosstyrningen presenteras först 2019. Dessutom bidrog den varma sommaren till att fjärrkyla ökade och en justering av inomhusklimatet i foajén ökade fjärrvärmens något.

För att få ner energiförbrukningen och fasa ut fossil energi vidtas flera åtgärder. Scenen kräver mycket ljus, men i övrigt använder GöteborgsOperan mestadels lågenergilampor. Närvarostyrd belysning finns i alla stora lokaler och i omklädningsrum. Arbetet med byte av armaturer, till LED med närvarostyrning, har fortsatt under 2018. Under året har även elmätare installerats för att särskilja fastighetens elförbrukning från verksamhetens, något som kan analyseras under 2019.

Operahuset köper bara el från förnybara energikällor genom Bra Miljöval fjärrvärme, fjärrkyla, Bra Miljöval el och egen produktion av el från solceller på taket. Solcellerna täcker drygt 600 m² av taket och alstrade drygt 107 000 kW under 2018.

I hyrda lokaler kommer målet om fossilfri energi delvis att kunna nås till 2021. GöteborgsOperans magasin

lämnade under året lokaler i Skandiahallen som värmades upp med naturgas och finns sedan början av hösten i nya lokaler i en byggnad klassad enligt BREEAM-SE Very Good på Sörredsvägen i Torslanda. GöteborgsOperans elanvändning i den lokalen kommer att kunna avläsas från 2019 och det blir även där el märkt med Bra Miljöval. I Skövde äger kommunen lokalerna där operans verksamhet bedrivs. El och fjärrvärme ingår i nuvarande hyresavtal men är i nuläget inte fossilfria.

Miljövänligare transporter

Till 2021 ska GöteborgsOperans klimatpåverkan från gods- och persontransporter vara nära noll, vilket är en tuff målsättning. Som ett led i det arbetet arbetar verksamheten systematisk och strukturerat med att minska sin klimatpåverkan stegvis varje år. Målvärden och nyckeltal följs upp regelbundet.

För att minimera sitt negativa klimatavtryck försöker GöteborgsOperan att så långt det går samarbeta med lokala leverantörer, och väljer alltid miljövänliga transporter som ett första alternativ. Vid upphandlingar, där det är relevant och möjligt enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), ställs krav på leverantörernas transporter. Under året har exempelvis tjänsten turnétransport upphandlats med krav på redovisning av klimatpåverkan för varje avslutad turné samt byte till fossilfritt drivmedel när det är möjligt.

Samordning av transporter är en självklarhet för att kunna köra så mycket gods som möjligt i en och samma transport – frågan om samordning av transporter och beställningar är en stående punkt på planeringsmöten. En av GöteborgsOperans egna lastbilar har helt körts på förnybar biodiesel HVO100 under året, vilket har sänkt koldioxidutsläppen.

Bolagets resepolicy tillämpas och resor följs upp bland annat inom samtliga projekt. Tjänsteresor inklusive flygresor i tjänsten klimatkompenseras via Västra Götalandsregionens klimatkompensationsfond.

GöteborgsOperan uppmuntrar personal att åka kollektivt och alla har möjlighet att köpa årskort i kollektivtrafiken genom delbetalning via nettolönen. Under 2018 har 150 medarbetare, av totalt 559 årsarbetare, registrerat sig för ett årskort. GöteborgsOperan uppmuntrar även fler medarbetare att cykla till och från jobbet. Förutsättningen för det är större och säkrare cykelförvaring och en förstudie till en flytande cykelparkering, så kallad veloark, har påbörjats och fortsätter under 2019.

Kemikaliekloka val

Ett övergripande mål fokuserar på kemikaliekloka produktioner. Det handlar om att vid inköp analysera och välja hälso- och miljöbästa alternativ. SIN- och PRIO-ämnen ska inte förekomma i kosmetika och hygienprodukter och ska undvikas i kemiska produkter och andra material. Inom textil och kosmetika startade arbetet under hösten 2018 och det fortgår alltjämt, inte minst inom Ringen-projektet.

Kemikaliekloka val i produktionerna och ökad andel miljömärkta produkter är ett ständigt pågående arbete. Miljöaspekterna vägs in mer systematiskt och konkret i designprocessen och i bedömningarna vid exempelvis materialval och inom konstruktion.

Kemikalier rensas ut kontinuerligt och under 2018 genomfördes exempelvis ett växtfärgningsprojekt med studiebesök på Opera Comique i Paris samt workshop i växtfärgning med Konstfack och andra färgare. I *Rhenguldet* användes växtfärg för första gången.

Vidare använder sig GöteborgsOperan av verktyget Ekodesignstrategihjulet, vilket är anpassat för just scenkonst och deras verksamhet.

GöteborgsOperan ska vid inköp och upphandling välja bästa möjliga alternativ ur miljö- och arbetsmiljösynpunkt. Vid till exempel upphandling av tryckeri, städ och hygien, cirkulationstvätt och trävaror ställs kemikaliekrav som gör det möjligt att uppfylla målet.

Återanvända produkter och minimera avfall

GöteborgsOperan har som mål att minska sina avfallsmängder och mängden avfall till förbränning. Processerna för ökad återanvändning av material ska effektiviseras. Därför är det långsiktiga målet att minska den totala mängden avfall per verksamhetsrelaterad enhet och år, för att 2021 nå minst 75 procent materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, och att maximalt 25 procent ska gå till förbränning. 2018 års mål har varit att andelen avfall som går till materialåtervinning inklusive biologisk behandling ska öka till 62 procent, att andelen avfall som går till förbränning ska minska till 35 procent och den totala mängden avfall ska minska jämfört med 2017. Målet nåddes delvis då utfallet för 2018 blev 61 procent materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, och 33 procent till förbränning. Den totala mängden avfall ökade dock jämfört med 2017 och förklaras framför allt av ökad verksamhet och utrensning vid flytten av magasinet samt drygt fem ton lera, från föreställningen *Icon*, som skickades till deponi. Bortsett från leran så gick merparten av

avfallet gick till materialåtervinning, varpå andelen till förbränning blev lägre än någonsin.

GöteborgsOperan bedriver sedan flera år tillbaka ett medvetet miljöarbete kopplat till avfall och återvinning, exempelvis blir matavfallet biogas. Hela huset sorterar allt ifrån kontorspapper, wellpapp, glas, hård- och mjukplast till olika metaller. GöteborgsOperan ställer också krav på sina leverantörer, som att de, i möjligaste mån, ska leverera i returbackar, returglas och returemballage. Scenkostymer från föreställningen *Monstret i labyrinthen* har skickats till Re:newcell för materialåtervinning. Dekor återanvänds så långt det går och modulsystem där allt går att riva och bygga upp igen används. Det finns också stommar till dekor, som väggar, vagnar, trappor och strukturer, som kan användas flera gånger. Målet är att öka livscykeln hos olika material.

GöteborgsOperan använder så miljövänliga materialval som det går. Där det är möjligt använder verksamheten exempelvis remmar istället för tejp, skruv istället för lim och äkta hår till perukerna istället för syntethår. Operahusets marknadsföring sker mer och mer via digitala kanaler istället för olika typer av pappersutskick.

Under 2018 har ytterligare aktiviteter och insatser genomförts för att minska avfallsmängden samt öka återvinningsgraden. Bland annat har extern samverkan för att låna ut, skänka bort och lämna till second-handförsäljning fortsatt. Flera mindre musik- och teatersällskap har till exempel tagit hand om en stor mängd mattor. Överblivna OSB-skivor skänktes till en bygglekplats. I samband med flytten till nya magasinet rensades en mängd kostymer, dekor, porslin, möbler med mera ut. Dessa såldes sedan vid ett välbesökt arrangemang till inbjudna aktörer inom kultursektorn. Merparten av det som blev över efter försäljningen skänktes bort. Samproduktioner och uthyrning av egna produktioner är också sätt att återanvända produkter och minimera avfall.

Under 2018 gjordes punktmätningar av matsvinn istället för mätning av totalt svinn i restaurangens produktion. I á la carte- och lunchserveringen i foajén har tallriksavskrapet mätts för att se om portionsstorlekar behöver minskas eller annan åtgärd vidtas. Svinnet uppgick till i genomsnitt 3,8 kg/föreställningskväll (motsvarar 38 gram/portion) samt 5,3 kg per lunchservering (motsvarar 45 gram/portion inklusive eget plock från sallads- och brödbuffé). Detta bedöms som normalt, men gästerna ombeds att gå flera gånger till buffén, och salladsportion har justerats.

Minskad miljöpåverkan från inköp av livsmedel

Det övergripande målet är att öka andelen ekologiska livsmedel av den totala livsmedelsbudgeten för att 2021 nå 51 procent. Detta mål har redan nåtts och det detaljerade målet för 2018 var att andelen ekologiska livsmedel (inkl. MSC-märkt) av den totala livsmedelsbudgeten skulle uppgå till minst 53 procent. Resultatet blev 52,14 procent vilket gör att VGR:s målsättning nås men inte det egna målet. Förklaringen ligger i stora ingående lager av vissa viner och kaffe samt en minskning av ekologiska grönsaker då leverantören ersatte med konventionella varor, något som i slutet av året resulterade i att avtalet sades upp.

Ett annat övergripande mål är att hitta metoder för att mäta och minska klimatpåverkan från måltidsservering. Detta arbete pågick under 2017, fortsatte under 2018 och under första kvartalet 2019 beräknas ett klimatberäkningsverktyg, från Carbon Cloud, kunna implementeras. Under hösten lanserades också en webbaserad utbildning i klimatsmart mat för all restaurang- och cafépersonal, som kommer att fortsätta under 2019.

I övrigt genomsyras GöteborgsOperans restaurang av en väl utvecklad miljöfilosofi; Svanenmärkt, ansluten till nätverket Hållbara Restauranger och en del av Fairtrade region. Under året testades ett samarbete med naturbruksskolorna Sötåsen och Svenljunga, varifrån GöteborgsOperans restaurang direkt köpte viltkött och ekologiska rotsaker och grönsaker. Ett ekologiskt, närodlat och klimatsmart samarbete med syfte att föra producent och konsument närmare varandra.

Berätta mer om miljöarbetet

I handlingsplanen för miljö- och hållbarhetsområdet finns också som övergripande mål att öka kommunikationen om GöteborgsOperans miljöarbete. Ett av målen var att genomföra minst ett publikt event med hållbarhetstema. Under 2018 genomfördes bland annat finalen för hållbarhetsveckan *Act! Sustainable* på GöteborgsOperan. Det var ett samarbete mellan Göteborgs centrum för hållbar utveckling (GMV), Studieförbundet och GöteborgsOperan med temat "Hållbar kultur" och en paneldebatt om kulturens roll i en hållbar omställning.

Likåså genomfördes evenemanget *Framtidsveckan*, om än i mindre format än tidigare år, med ett rundabords-samtal med frågeställningen: Behöver Göteborg ett större återkommande hållbarhetsarrangemang?

Vidare deltog GöteborgsOperan i *The perfect world foundation; The climate conference 2018*, i Botaniska trädgården, och berättade om sitt miljöarbete. Under

året undertecknades dessutom satsningen *Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om*.

Ytterligare ett led i miljöarbetet och som extern kommunikation av den biologiska mångfalden har GöteborgsOperan sedan några år tillbaka en biodling på husets tak. Bina flyger till Trädgårdsföreningen och hämtar sin nektar, men de är också flitiga besökare på blomodlingarna på taket. Honungen säljs i OperaShopen. Där säljs även bordsdukar, kuddfodral och väskor skapade av tyg från operans reklamvepor samt ett sortiment av ekologiska ullfilter.

Arbetet med miljörelaterade aktiviteter inom "Ringens"-projektet kommuniceras också, bland annat i en utställning i foajén om uppsättningen av *Rhenguldet*.

Operauppsättning som miljöprojekt

Rhenguldet, den första av fyra delar i Wagners epos *Nibelungens ring*, hade premiär 17 november. Det är en produktion där hållbarhet varit en aktiv del i de konstnärliga valen. Det blev ett mödosamt och intensivt arbete som bland annat resulterade i flera åtgärder som gagnar miljön:

- Kulisser byggda i trämaterial tillverkade av spillvirke, vilket blir en kolsänka och minskar klimatavtrycket under tiden de används.
- Traditionella plastmaterial, såsom PVC, ersattes med exempelvis golvmattor gjorda av kanvas, och cellplast med hälsovådligt lim ersattes med pappersmassa, kartongmaterial och stärkelsebaserat tapetklister.
- Träd byggdes av råmassa och ett helt återvinningsbart kartongmaterial samt av gamla kartonger och emballage.
- Smink egentillverkades av miljövänliga ämnen och helt utan konserveringsmedel.
- Lasyrer med potatisstärkelse som bindemedel användes istället för akrylat.
- Kläder färgades med växtbaserade färgningsmetoder.
- En klänning tillverkades av svenskt stål som i princip kan återvinnas hur många gånger som helst.
- Standardmått för dekor samt användning av befintligt lager och inköp av begagnat har ökat möjligheten till återanvändning.
- Digitalt visualiseringsbord ersätter ljustest med energikrävande strålkastare.

Arbetet med "Ringens" har fått gehör ute i Europa och samtal förs med andra operahus om hur vi tillsammans kan arbeta fram en mer hållbar scenkonstproduktion.

Ekonomiskt ansvarstagande

För att kunna fullgöra uppdraget och bland annat säkerställa att GöteborgsOperan fortsätter att leverera kvalitet och håller en internationell klass, krävs hållbar finansiering, långsiktig planering och affärsmässighet.

Det långsiktiga strategiska målet är att ha en ekonomi i balans, med en hållbar hög egenfinansiering och hög kassalikviditet. Verksamheten ska därför ha en effektiv ekonomistyrning som gör att beslut kan grundas på väl underbyggda underlag. Uppföljning och rapportering ska ske enligt de riktlinjer och tidsplaner som ägaren Västra Götalandsregionen och dess kulturnämnd beslutar om. Styrelsen ska årligen identifiera risker i verksamheten samt anta en internkontrollplan.

Effektiv ekonomistyrning

GöteborgsOperan ska anpassa och utveckla arbetet med att nå uppsatta mål för att kunna möta förändringar i omvärlden som påverkar verksamheten. Det är viktigt att ha kunskap, metoder och verktyg för att arbeta med förbättringsåtgärder på ett strukturerat sätt. Verksamheten ska utvärderas kontinuerligt med utgångspunkt i sina konstnärliga processer. Målet är att kvalitetssäkra framtida produktionsprocesser och skapa en hållbar utveckling.

Ekonomiska långsiktiga planer tas löpande fram som en del av ledningens strategiska arbete. Ekonomi- och inköpshandbok samt policyer och riktlinjer uppdateras löpande. En riskanalys som underlag för styrelsens arbete genomförs årligen.

Inköp

GöteborgsOperan följer lagen om offentlig upphandling (LOU). Upphandlingsverksamheten spelar en viktig roll i styrningen av ekonomin. Som grund finns GöteborgsOperans inköpspolicy. Tydligt skrivna regler och rationella rutiner är en förutsättning för att upphandlingar ska kunna bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt. Regler av central betydelse finns i inköpshandboken.

Styrelsen ansvarar för att fastställa och anta inköpspolicy och inköpshandbok. Vd ansvarar för att lagstiftning, policyer och riktlinjer efterlevs, att ansvar och befogenheter i inköps- och upphandlingsfrågor inom organisationen tydliggörs samt att medarbetare har den kompetens som krävs för att genomföra inköp och upphandlingar. Beslut om upphandling fattas och avtal tecknas i enlighet med delegationsordningen.

Näringslivssamarbete med anpassad sponsring

GöteborgsOperan ska aktivt arbeta för att säkerställa och öka intäkterna utöver ordinarie biljettförsäljning. Det kan vara intäkter från uthyrningar, företagsevents, seminarier och middagar eller det som brukar benämnas sponsrings-samarbeten. Under 2018 har GöteborgsOperan bland annat fokuserat på att säkerställa och behålla den etablerade nivån på sponsringssamarbetet samt utveckla det genom att etablera kontakter med fler företag. Målet är att skapa nya och mer skraddarsydda samarbeten, anpassade för respektive företag.

En god affärsetik

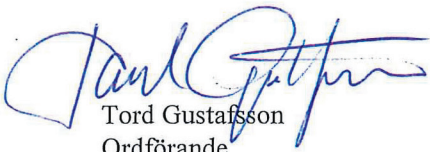
Förtroendevalda och medarbetare inom GöteborgsOperan arbetar på invånarnas uppdrag och i deras intresse. Förtroende skapas genom ett korrekt uppförande och förhållningssätt från varje enskild styrelsemedlem och medarbetare.

Västra Götalandsregionens riktlinjer mot korruption, mutor och jäv samt GöteborgsOperans personalhandbok och övriga berörda styrdokument ligger till grund för en god affärsetik. Likaså är operans värdegrund en viktig kugge, vilket är ett kontinuerligt pågående arbete inom GöteborgsOperan. Inom operan råder nolltolerans mot korruption, mutor och jäv.

Risk för förekomst av korruption, mutor och oegentligheter inom GöteborgsOperan utgör en del av den verksamhetsöverskridande internkontrollplanen. Enligt 2018 års internkontrollplan kontrolleras och styrs verksamheten mot en god affärsetik genom god företagskultur, attestreglemente, skrivna policyer samt uppföljning av efterlevnad av policyer.

Attestansvar

Majoriteten av operans chefer och projektledare har budgetansvar. Med budgetansvar följer attesträtt och generellt gäller att befattningshavare i ansvarig ställning får ta på sig attestansvar för kostnader inom sitt eget ansvarsområde, upp till en viss nivå, vilket framgår av GöteborgsOperans attestinstruktion. Transaktioner som direkt berör den attestansvarige ska attesteras av närmast överordnad chef. Attestansvarig förutsätts ansvara för att kontrollräkningar och övriga kontroller görs före attestering. Vidare är den attestansvarige ansvarig för att åtgärden ligger i företagets intresse samt att den överensstämmer med gällande reglementen och instruktioner inom företaget samt gällande lagstiftning. All personal med attesträtt måste signera ett godkännande av attestansvar.

Göteborg 2019- 01-31

Tord Gustafsson
Ordförande

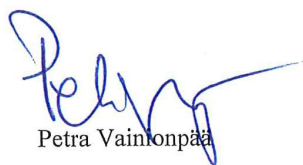
Grith Fjeldmose

Madeleine Jonsson

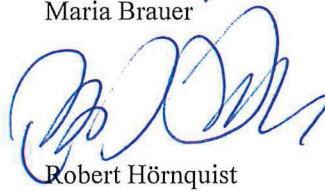
Gunnar Larsson

Petra Vainonpää

Maria Brauer

Robert Hörnquist

Valéria Kant

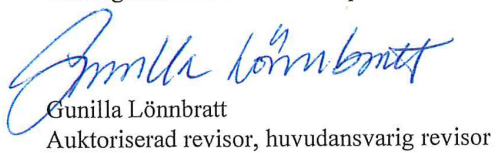
Carina Ridenius

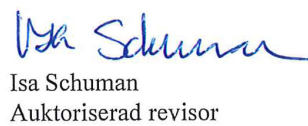
Christina Björklund
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2019- 01-31

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Auktoriserad revisor, huvudansvarig revisor

Isa Schuman
Auktoriserad revisor

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i GöteborgsOperan AB, org.nr 556121-7828

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2018 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

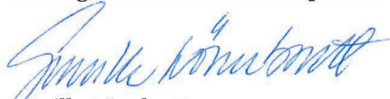
Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg 31 januari 2019

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Isa Schuman
Auktoriserad revisor